

Портрет

Василь Стефаник

Як коли би голуб над його головою білі крила розхилив, як коли би з-поза білих крил синє небо прозирало...

Великий фотель тулив у собі старого пана. Голова його хиталася, як галузка від вітру,— раз по раз без упину. Губи все щось жували. Руки дрожали — не хотіли нічого держатися.

— Моці нема ні жодної... загіртку ніякого, студінь у кістках. Час вже, ой, ча-ас! Тіло землев пахне, до землі важить...

Загасла люлька. Всі сили зібрав докупи, аби наново запалити. Відхилювалася, як жива, виминала пальці, тікала, як би дровичлася. Та цибух розігрався — все вимикався з губів.

Як осінній листок на рвучій воді.

Один фотель стояв твердо, як молодий дужий птах, що тримав старого на крилах.

— Вічна пам'ять, господи помилуй, та й ямка, та й гур-гур! Та й по всім...

Червоні промені сонця вбігли через вікно, як на ратунок, аби зв'язати всі сили докупи.

Портрет і фортеп'ян зачервонілися. Глянув на них і цілий заделькотів, як у лихорадці. Фотель скрипів, ледве видержував.

— Далеко-далеко... Одна-однісінька... Вже не побачу, ой, ні. Коби хоть раз на мінутку... Яка пещена була...

Старече знесилення термосило ним, як би конче хотіло викинути з фотелю, аби панувати безгранично.

Ймився за поруччя і дивився, як той, що топиться, та хвилям не дається.

Дивився на чорний, довгий фортеп'ян.

— Я, татку, буду на цім грати, як з львом бавитися. Доведу його до встеклості, і люди будуть умирати зі страху. Зимний піт їм на чолі виступить. Або погладжу його по голові, і він ляже мені під ноги, як вірний пес. А публіці, татку, буде здаватися, що вона свого льва під ноги взяла...

А на кінець заграю їм пісеньку. Буде їм здаватися, що походжають по різнобарвних квітах і по шовковім зілю. Аж спотикатися будуть. Та й будуть видіти, як дівчина рве барвінок, як злотить його і сріблом посрібляє, і почують її пісню. Така то буде пісня, що всі стануть добрі і веселі. Ой татку, татку, як я буду грати, грати!

— Отак казала, а я, Україна, нарід, Міклошич... Пещена була... Та й далеко... Коби хоть на мінутку побачити...

Пробував знов люльку запалити.